

پشت‌پرده‌کن

آیا جوایزی که در کن اهدا می‌شود بر مبنای صلاحیت است

واقعا جایزه‌ها به حق است یا نه؟

تقریباً در تمام ۷۴ دوره‌ای که از برگزاری جشنواره کن می‌گذرد، حرف و حدیث‌هایی درباره جوایزی که اهدا شده وجود داشته و خیلی‌ها معتقدن این جشنواره بیش از آن‌که یک جشنواره هنری باشد محلی است برای ابراز نظرات سیاسی و مسائلی که ممکن است در برخی کشورها یک تابو به حساب بیاید. یکی دیگر از انتقاداتی که در این سال‌ها به کن وارد شده، نحوه چینش داوران آن است.

امسال کفه سنگین ترازوی ترکیب هیات داوران بخش مسابقه جشنواره کن، به نفع خانم‌ها بود و آنها دست بالا را داشتند. جایزه نخل طلایی هم به ساخته یک خانم فیلمساز اهدا شد.

حالا اگر در این ترکیب دست بالا را آقایان داشتند، چه اتفاقی می‌افتاد؟ باز هم یک خانم فیلمساز جایزه بزرگ را دریافت می‌کرد؟ این پرسش ساده توجهات را به سمت و سوی دیگری جلب می‌کند؛ اگر به‌جای این هنرمندان تعداد دیگری از هنرمندان، که طبیعتاً دیدگاه و نقطه نظراتی متفاوت از این گروه دآوری دارند ـ فیلم‌های بخش مسابقه کن ۲۰۲۱ را دآوری و قضاوت می‌کردند، آیا ترکیب فیلم‌های برنده تغییر نمی‌کرد؟ حتما چنین است. برای همین است که رسانه‌های مستقل و بسیاری از منتقدان عقیده دارند مردم عادی و تماشاگران معمولی سینما نباید مقهور نام جوایز سینمایی شده و تنها براساس جوایزی که فیلم‌ها می‌گیرند (یا نمی‌گیرند) درباره‌شان قضاوت کرد و آنها را فیلم‌هایی بارزش یا کم‌ارزش قلمداد کرد. حرف کلی و اساسی این گروه این است که صرف تأیید یا عدم تأیید جشنواره‌ای نمی‌تواند ملاک اصلی و اساسی برای خوب یا بد شمردن محصولات سینمایی باشد. هر فیلمی در ذات خودش یا دارای محاسن هست یا نیست و بر این اساس، جایزه گرفتن یا نگرفتن آن نمی‌تواند عاملی تعیین‌کننده برای ارزشگذاری بر آن (یا بی‌ارزش خطاب کردن آن) باشد.

در هر جشنواره‌ای، تعدادی داور انتخاب و آنها به قضاوت و بررسی فیلم‌ها می‌پردازند. تک‌تک این افراد داری جهان‌بینی و گرایشات خاص فکری و اجتماعی خود هستند و فیلم‌ها را براساس آن دآوری و قضاوت می‌کنند. شاید اگر یک گروه دآوری دیگر فیلم‌های این یا آن جشنواره را دآوری کند، اصلاً به نتایج متفاوتی برسد و جوایز خود را به فیلم‌ها و افرادی بدهد که اصلاً مورد توجه و تأیید آن یکی گروه دآوری نباشد. همه اینها در شرایطی است که داوران منتخب هر جشنواره‌ای، همیشه گوشه‌چشمی قوی به انتخاب‌های منتقدان سینمایی داشته و دارند. براین اساس، آنها تلاش می‌کنند در مراسم اختتامیه جشنواره‌ای رأی‌هایشان را به نفع فیلم‌هایی صادر کنند که قبل از این مورد توجه منتقدان قرار گرفته و امتیازهای بالایی از جانب آنان کسب کرده باشند. در کنار تمام این نکات، یک مساله مهم دیگر هم باقی می‌ماند که همان تئوری توطئه است! بارها گفته شده که داوران جشنواره‌ها زمان انتخاب فیلم‌های منتخب خود، گوشه‌چشمی هم به دیدگاه میزبانان خود دارند و برخی اوقات ابایی از این ندارند که جایزه‌شان را به فیلم یا فیلم‌هایی بدهند که مورد توجه مسؤولان هنری کشور برگزار کننده‌است. نگاهی به جوایز هر جشنواره‌ای، آماری از فیلم‌های بومی می‌دهد که مورد توجه داوران قرار گرفته و جوایزی را به خود اختصاص داده‌اند. این‌طور به نظر می‌رسد که داوران جشنواره‌ها به هر حال رسم مهمان‌نوازی را انجام داده و با انتخاب فیلم‌هایی از کشور میزبان و برگزارکننده جشنواره، تشکر خود را از برپایی جشنواره فوق اعلام کنند.

تاخیر در «هشدار قرمز»

وضعیت جهانی و مشکلات مربوط به کرونا، در کار فیلمبرداری اکشن دلهره‌آور «هشدار قرمز» وقفه ایجاد کرده‌است. برای همین، فیلم کمی دیرتر از زمان رسمی اعلام شده و اواخر سال جاری میلادی روی پرده سینماها می‌رود. تهیه‌کنندگان فیلم فعلاً تاریخ ۲۴ نوامبر را به‌عنوان زمان نمایش عمومی آن تعیین کرده‌اند. تیم سه نفره دواین جانسون، گال گادوت و رایان رینولدز در یک موش و کربه بازی خطرناک، باید با یک سرعت بزرگ بین‌المللی مقابله کنند/ کولیدر

نگاهی به کارنامه هنری خسرو شکیبایی که ۱۳سال از رفتنش می‌گذرد

شکیبایی برای ستاره شدن

برای ستاره شدن و در یاد ماندن حتما باید زحمت زیادی کشید. حتما باید کلی تمرین کرد و سختی کشید تا یک جایی کار تو گل کند و دیده بشوی و بعد از آن است که کار روی غلنگ می‌افتد و موفقیت‌ها یکی پس از دیگری در خانه‌ات را می‌زنند. با وجود این، همه ما تقریباً فقط آن بخش از زندگی ستاره را به یاد می‌آوریم که او درخشش داشته و دوران افول او را یادمان نیست یا سعی می‌کنیم به یاد نیاوریم. احتمالاً هیچ‌کدام از طرفداران منچستریونایتد الان یادشان نباشد اوله گونار سولسشر چه بازی‌های مهمی را روی نیمکت نشست و چه دقایق بسیاری فقط توی زمین دوید و هیچ کاری نکرد. برای طرفداران یونایتد همان گل لحظه آخر در

نیوکمپ مقابل بایرن مونیخ مهم است که سولسشر را به یک ستاره و افسانه تبدیل کرد و تا سال‌ها بعد درباره‌اش حرف خواهند زد. شاید قیاس مع الفارق باشد اما خسرو شکیبایی را هم می‌توان در این دسته به حساب آورد. مرد خوش صدای سینمای ایران با آن موهای لخت و راحتی باور نکردنی‌اش مقابل دوربین تا قبل از این‌که ستاره شود، ده‌ها فیلم و سریال و تئاتر بازی کرده بود که شاید در یاد هیچ‌کس نباشد و بعد از درخشش هم این روند را ادامه داد. ما اما از او همان درخشش‌های بی‌نهایت را به یاد داریم و واقعیت این است که ستاره بودن، همین است. یک زندگی پرفراز و نشیب با قله‌هایی که دست هیچ‌کس به آن نخواهد رسید و شاید دره‌هایی که کسی جرات نزدیک شدن به آن را نداشته باشد.

شاید اگر هیکل ورزیده‌تری داشت همان سال۱۳۴۰که به کشتی کج علاقه‌مند شد و در چند مسابقه هم شرکت کرد، راهش را ادامه می‌داد و الان هیچ‌کس از او خبری نداشت. اما حضور در یک مجتمع هنری به نام «باشگاه مرکزی جوانان» پایش را به دنیا بازنگری باز کرد و سال ۴۲، اولی نقشش را که منفی بود در تئاتر «پنجه» به کارگردانی حسین افشار بازی کرد. دو سال بعد اما به خدمت سربازی رفت و وقتی خدمتش تمام شد، مدتی گوینگی را دیو ر تجربه کرد ولی هنوز دلش به دنبال بازیگری بود و سال۴۷ به گروه نمایشی توسکا پیوست و آنجا هادی اسلامی آشنا شد که او را تشویق کرد تا وارد دنیای دوبله شود و او را به استودیوی شهاب برد و با چنگیز جلیلوند آشنا کرد. آشنایی‌ای که چند سال بعد در دوبله فیلم «شعله» خودش را نجات داد و شکیبایی به جای « آقا میرزا» همان پیرمرد روستایی صحبت کرد. هر چند که جلیلوند پس از این فیلم به شکیبایی توصیه کرد دوبله را ادامه ندهد، چون صدایش زود برای مخاطب لو می‌رود. او در این سال‌ها یعنی تا قبل از پیروزی انقلاب در چند تئاتر و سریال هم بازی کرد که مهم‌ترین آنها سریال «سمک عیار» به کارگردانی محمدرضا اصلائی و «لحظه» ساخته محمد صالح‌علا بود. با وجود این، هنوز هیچ‌کس او را به عنوان یک بازیگر درجه یک، جدی نمی‌گرفت و نقش‌هایی که

در مراسم اختتامیه هفتاد و چهارمین جشنواره کن ۲۰۲۱ چه اتفاقاتی رخ داد؟

تعلیقی که از دست رفت!

معمولاً پیش‌بینی‌هایی که اهل فن، تحلیلگران سینما و منتقدان در جشنواره‌های بزرگ بین‌المللی می‌کنند و از دیدگاه خودشان بهترین‌های بخش مسابقه این جشنواره‌ها را انتخاب و معرفی می‌کنند، در عمل درست از آب درمی‌آید و جوایزی که اعضای هیات داوران به فیلم‌ها و افراد می‌دهند، بسیار نزدیک به این تحلیل‌ها و پیش‌بینی‌هاست. برای همین، زمانی که نام «تایتان» به‌عنوان بهترین فیلم این دوره جشنواره بین‌المللی کن اعلام شد، کمتر کسی تعجب کرد. قبل از برگزاری مراسم اختتامیه کن ۲۰۲۱، بسیاری از تحلیلگران، منتقدان و اهالی رسانه این فیلم را شایسته دریافت نخل طلایی کن می‌دانستند. اما آنچه تعجب بسیاری را برانگیخت گافی بوده‌که اسپایک لی، رئیس هیات داوران در مراسم اختتامیه داد و در اوایل مراسم، ناخواسته و خیلی اتفاقی نام برنده اصلی را اعلام کرد. به‌صورت طبیعی، این اتفاق باعث شد تا آن تعلیق، مزه و هیجان همیشگی برای اعلام نام برنده اصلی –که در دقایق پایانی مراسم و بعد از اعلام نام بقیه برگزندگان اعلام و معرفی می‌شود– از بین برود.

در بسیاری از جشنواره‌ها این اتفاق می‌افتد که جایزه بزرگ آن را کشور میزبان یا خود به خانه می‌برد. برخی رسانه‌ها از پارتی‌بازی حرف می‌زنند و در این میان، اگر فیلم منتخب داری ارزش‌هایی هم باشد، این ارزش‌ها پشت حرف و حدیث‌ها پنهان می‌ماند. نخل طلای امسال به فیلمی فرانسوی اهدا شد که لحنی دلهره‌آور و روان‌کاوانه دارد. جولیا دوکورنو کارگردان فیلم البته منتقدان و تماشاگران حرفه‌ای را هم با فیلمش هیجان‌زده کرد و نوعی رضایت‌خاطر عمومی فراهم کرد. این دومین بار در تاریخ کن است که یک خانم جایزه نخل طلا را به‌دست می‌آورد. نخل اول جین کمپین استرالیایی تبار بود که سال ۱۹۹۳ برای درام تاریخی و پرتنش «پیانو» این جایزه را در دستان خود گرفت. برخی رسانه‌ها به شوخی نوشتند شاید چنین جایزه‌ای باید چند سال قبل که جنیش «من هم» سرصدای زیادی به پا کرد، به یک فیلمساز خانم داده می‌شد. در حقیقت، با حضور اسپایک لی، سیاه‌پوست در راس اعضای هیات داوران، گمانه‌زنی‌ها به این سو رفته بود که فیلم (یا فیلم‌هایی) با مضامین تند سیاسی و در دفاع از حقوق اقلیت‌های قومی و رنگین‌پوست‌ها، جوایز (یا حداقل) جایزه اصلی را از آن خود خواهد کرد. داستان فیلم خانم دوکورنو درباره قاتلی زنجیره‌ای است که پس از یک حادثه تصادف رنگ عوض می‌کند و از موجودی آرام به شخصیتی خشن و پرخاشگر تبدیل می‌شود. باور منتقدان این است که تایتان می‌تواند با عموم تماشاگران بین‌المللی ارتباط خوب و نزدیکی برقرار کند. دوکورنو، زمان دریافت جایزه در حالی که بسیار هیجان‌زده بود، گفت که از بچگی هر سال مراسم کن

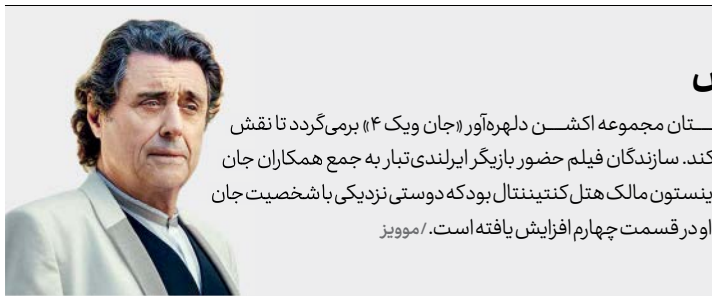
تکرار دوباره نقش

یان مک شین دوباره به داستان مجموعه اکشن دلهره‌آور «جان ویک ۴» برمی‌گردد تا نقش شخصیت وینستون را بازی کند. سازندگان فیلم حضور بازیگر ایرلندی‌تبار به جمع همکاران جان ویک جدید را تأیید کرده‌اند. وینستون مالک هتل کنتیننتال بوده که دوستی نزدیکی با شخصیت جان ویک (کیانو ریوز) دارد. نقش او در قسمت چهارم افزایش یافته است. / مویویر

یاد دارند مربوط به همین سریال شهید مدرس و آن تک‌گویی‌های طولانی و اعجاب‌آورش باشد. ثمره این همه تلاش و کار کردن اما در سال۶۸ خودش را نشان داد. یک سال پیش از آن، داریوش مهرجویی، خسرو را در تئاتر «بلیت تئاتر» هایداد جانی دیده و برای نقش حمید هامون پسندیده بود. شاه‌نقشی که هنوز هم خیلی‌ها خسرو شکیبایی را با آن و دیالوگ معروف «این زن سهم منه، حق منه، عشق منه، من طلاق نمیدم!» به یاد دارند. نقشی که سیمرغ بلورین بهترین بازیگر نقش اول مرد جشنواره فجر را برایش به ارمغان آورد و او در آن سال، ۴۵ساله بود. شاید خیلی‌ها منتظر بودند شکیبایی پس از هامون، همین‌طور سیمرغ به خانه برود و در بهترین فیلم‌ها، بهترین نقش‌ها را بازی کند. ولی شکیبایی در سال‌های ابتدایی دهه۷۰، کارنامه پرفراز و نشیبی داشت که بعضی‌ها را نسبت به او دچار تردید کرد. بازی در «الیزس» احمدرضا درویش، سرو صدای منتقدان را بلند کرد که این همان هامون تکراری است. پس از آن در «یک‌بار برای همیشه» سیروس الوند نقشی تأثیرگذار بازی کرد و سال۷۰، تجربه‌ای کوتاه هم در «بانوی عزت... انتظامی نشان داد هنوز صبیغ زود است شد. سال۷۱، نقش پیچیده و جذابی را در «سارا»ی مهرجویی بازی کرد اما بازی در «بلوف» ساموئل خاچیکیان، چنگی به دل منتقدان و مخاطبان نزد. در این سال‌ها، شکیبایی به واسطه حضور در سریال «روزی روزگاری» امرا... احمدجو، شهرت و محبوبیت بسیاری پیدا کرده بود و از اینجا بار دیگر وارد دنیای صدا شد و آلبوم‌های شعرخوانی‌اش وارد بازار شدند. سال ۷۳، دومین سیمرغ را برای بازی در «کیمیای‌ی درویش گرفت و باز همه فکر کردند او دیگر در انتخاب نقش اشتباه نمی‌کند. هر چند بعداً معلوم شد، اشتباه می‌کردند.

ستاره‌سبز دوست‌داشتنی

«پری» و «خواهران غریب» بار دیگر هنر بازیگری شکیبایی را نشان دادند اما این «خانه سبز» بود که سال ۷۵ از شبکه دوی تلویزیون پخش شد و برای همیشه خسرو شکیبایی را جاودانه کرد.

بازی در نقش یک وکیل عاشق پیشه، در فضای سوررئالی که بیژن بیرنگ و مسعود رسام خلق کرده بودند، هنوز که هنوز است نام او را سر زبان‌ها نگه داشته و بعید است به این زودی‌ها کسی او را فراموش کند. در پس این شهرت و محبوبیت فوق‌العاده اما انتخاب‌های عجیب، او را از صف اول بازیگران مرد سینماکنار می‌زند. بازی در «لژیون»، «دختر دایی گمشده»، «تفنگ سرپر»، «میکس» و حتی مجموعه «کاکتوس» نمی‌توانند او را نجات دهند و این روند در دهه ۸۰ هم با «باران عشق» و «مازم» ادامه دارد تا این‌که در «کاغذ بی‌خط» تقوایی دوباره خودی نشان می‌دهد؛ هر چند نقش برای او آورده‌ای ندارد و بعید است حتی خیلی از طرفداران او بازی‌اش را به یاد بیاورند. این روند نزولی با «صحنه‌ای برای دو نفر» مهدی صباغ‌زاده در سال ۸۲ تکمیل می‌شود و وقتی همه فکر می‌کردند دیگر قرار نیست آن شکیبایی افسانه‌ای را روی پرده نقره‌ای ببینند یک رو دست به همه زد. نقش متفاوت و تک‌گویی‌های منحصر به فرد در «چه کسی امیر را کشت» و بازی در «حکم» گیمپایی در کنار عزت... انتظامی نشان داد هنوز صبیغ زود است و بازیگر کلا ۶۰ساله‌مان خداحافظی کنیم. یک سال بعد به خاطر بازی در «سالاد فصل» جیرانی در نقش یک لمپن سرخورده، سیمرغ بلورین بهترین بازیگر نقش مکمل مرد را گرفت و سال۸۵، سوار بر «اتوبوس شب» کیومرث پوراحمد شد و به همه نشان داد و وقتی از بازیگری حرف می‌زنیم از چه حرف می‌زنیم. او برای این نقش از جشنواره فجر، دیپلم افتخار گرفت و احتمالاً هیچ‌کس نمی‌دانست این آخرین بازی است که هامون بزرگ در یک فیلم بزرگ بازی می‌کند. شکیبایی پس از اتوبوس شب، در چند فیلم درجه ۲ و ۳ دیگر هم بازی کرد و نهایتاً در ۲۸ تیر ۱۳۸۷ از دنیا رفت. مردی که یک ستاره واقعی در سینما و تلویزیون ایران بود و آنقدر شکست خورد تا به پیروزی‌های بزرگ برسد و ما حالا او را همین پیروزی‌ها به یاد داریم. درست مثل سولسشر و آن گل لحظات پایانی‌اش.

یک داستان کلاسیک است.

یک «طلایی» دیگر

به جز بخش مسابقه جشنواره، بخش دوربین طلایی هم از اهمیت خاصی برخوردار است. این جایزه اختصاص به اولین ساخته یک فیلمساز دارد و خبر از ظهور هنرمندی خوش‌آتیبه می‌دهد. امسال این جایزه به آنتونتا آلمات کوسیجانوویچ برای «مورینا» تعلق گرفت. این محصول کشور کرواسی درباره زن جوانی است که در جزیره‌ای دورافتاده و متروکه زندگی می‌کند و حضور یک غریبه رموز، آرامش و امنیت او را برهم می‌زند. غریبه که در حال فرار از گذشته خویش است. آینده زن را به خطر می‌اندازد. فیلمساز از داستان فیلمش به‌عنوان نمونه‌ای کوچک از وضعیت قاره اروپا در چند دهه اخیر یاد کرده است. مورینا با ۳۰ فیلم دیگر در رقابت بود.

فرهادی دومین جایزه خود از کن را از دست اولیور استون گرفت

جولیا دوکورنو، کالکس و گالپ لندری جوینر از بزرگان جشنواره کن

کالکس و گالپ لندری جوینر از بزرگان جشنواره کن